

Opetusministeriö
PL 29
00023 Valtioneuvosto

Viite: Opetusministeriön lausuntopyyntö 1.3.2007, dnro 4/670/2007 tekijänoikeusjärjestelmän arvioinnista ja tekijänoikeuslainsäädännön kehittämisestä

Asia: Lausunto

Vaasan yliopisto haluaa lausunnossaan nostaa esiin muutaman yksityiskohdan, joihin on kiinnitettävä erityistä huomiota tekijänoikeusjärjestelmän kokonaisuudistuksen yhteydessä:

1. Tekijänoikeusjärjestelmän suhde opetuksen ja tutkimuksen erityiseen tarkoitukseen

Yliopistollisella opetuksella ja tutkimuksella on erityisasema yhteiskunnassamme. Yliopistojen toiminnan tavoitteet eivät lähtökohtaisesti ole taloudellisia. Nämä lähtökohdat huomioon ottaen on välttämätöntä ottaa huomioon tekijänoikeudenalaisen materiaalin erityinen käyttötarkoitus yliopistoissa. Opetuksen ja vapaan, ei-kaupallisen tutkimuksen näkökulmasta mahdollisuus laajaa lähdeaineiston käyttämiseen ilman ylimääräisiä rajoituksia on olennaista. Edellä mainitussa tarkoituksessa käytettävän materiaalin osalta poikkeuksia tavanomaisesta tekijänoikeussuojasta ei voida pitää kohtuuttomina tekijän tai tekijänoikeusjärjestelmän kannalta. Tekijänoikeusjärjestelmän kokonaisuudistuksen yhteydessä tulisikin kiinnittää erityistä huomiota kohtuullisten opetusta ja vapaata tutkimusta tukevien rajoitussäännösten kehittämiseen.

2. Tekijänoikeusjärjestelmän monimutkaisuus ja opettajan asema

Tekijänoikeuden alaisen aineiston hyödynnettävyys on jatkuvasti helpompaa tekniikan kehittyessä. Opetustoiminnassa on jatkuvasti kasvava vaatimus monentyyppisen lisämateriaalin käyttämiseksi opetuksen yhteydessä. Monimutkainen ja paikoin epäjohdonmukainen tekijänoikeussäännöstö lisää riskiä siitä, että yksittäiset opettajat rikkovat lakia tietämättään. Vaasan yliopisto viittaa tältä osin Helsingin yliopiston lausuntoon 23.4.2007 dnro 414/04/2007 ja siinä kohdassa 1 esitettyyn esimerkkiin valokuvan käyttämisestä opetuksessa. Vaasan yliopisto katsookin, että yhtäältä opetuksen toteuttamisen turvaamisen näkökulmasta ja toisaalta yksittäisen opettajan henkilökohtaisen aseman näkökulmasta on tärkeää, että tekijänoikeussäännösten johdonmukaisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota tekijänoikeusjärjestelmän kokonaisuudistuksen yhteydessä. Tältä osin Vaasan yliopisto myös yhtyy Kuvataideakatemia, Sibelius-Akatemia, Taideteollisen korkeakoulun, Teatterikorkeakoulun ja Teknillisen korkeakoulun viitteessä mainitun lausuntopyynnön johdosta antaman yhteisen lausunnon kohdassa 1.4. todettuun.

3. Tekijänoikeuslaki ja korkeakoulueksintölaki

Vaasan yliopiston innovaatiotoiminnasta merkittävä osa liittyy tekijänoikeussuojan alaan kuuluvien aineiston hyödyntämiseen. Tietokoneohjelmat muodostavat pääosan niistä tutkimustuloksista, joita voidaan hyödyntää kaupallisesti. Kuluvan vuoden alussa voimaan tulleen korkeakoulueksintölain mukaan oikeudet sopimustutkimuksessa syntyneisiin keksintöihin siirtyvät yliopistoille tuossa laissa määritellyllä tavalla. Tekijänoikeuslainsäädännössä noudatetaan tältä osin kuitenkin edelleen tutkijapoikkeusta, jonka mukaisesti tekijänoikeudellisen suojan alaisen aineiston oikeudet kuuluvat tekijälle. Vallitseva tilanne on omiaan aiheuttamaan sekaannusta ja lisäämään innovaatiotoimintaan sisältyvää riskiä. Vaasan yliopisto katsookin, että tekijänoikeusjärjestelmän kokonaisuudistuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota edellä tarkoitettuun epäkohtaan. Asian järjestäminen lainsäädännöllä edellyttää asian perinpohjaista selvittämistä sekä käytännössä toimivien ja selkeiden pelisääntöjen luomista.

Lopuksi Vaasan yliopisto viittaa niin Helsingin yliopiston kuin Kuvataideakatemia, Sibelius-Akatemia, Taideteollisen korkeakoulun, Teatterikorkeakoulun ja Teknillisen korkeakoulun viitteessä mainittuun lausuntopyyntöön antamiin lausuntoihin ja katsoo, että niissä esille nostettujen asioiden kokonaisvaltainen selvittäminen tekijänoikeusjärjestelmän kokonaisuudistuksessa on välttämätöntä.

Anita Niemi-Ilahti
Hallintojohtaja

Samu Leskinen
Lakimies